

VERİMLİ ÇALIŞMA

Çocuklarımız okula başladıklarında hem siz ana-babalar hem biz öğretmenler onların iyi birer öğrenci olmalarını bekler ve umut ederiz. Onlara iyi bir öğrenci olmanın gerektirdiği davranış ve alışkanlıkları kazandırmaya çalışırız. Çünkü biliriz ki; İlkokul dönemi temel alışkanlıkların kazanıldığı, okula ve öğrenmeye yönelik tutumların şekillendiği bir dönemdir. Bu dönemde edinilen tutum ve alışkanlıklar onların tüm öğrenim yaşantılarını etkileyecek niteliktedir. Bu nedenle; şimdiden verimli ve düzenli ders çalışma alışkanlıkları edinmeleri ve okula-öğrenmeye yönelik olumlu tutumlar geliştirmeleri için neler yapılması gerektiği konusunda sizlerle bazı şeyleri paylaşmak istedik.

- Okul yaşantısı ile ilgili tutum ve alışkanlıkları diğer temel alışkanlıklardan (öz-bakım, uyku, beslenme vb.) ayrı düşünmek mümkün değildir. Bu nedenle:
- Öncelikle çocuğun evde düzenli, disiplinli bir yaşam tarzının oluşması sağlanmalıdır.
- Disiplin ve düzenin evdeki herkes için geçerli ve gerekli olduğu unutulmamalı ve bu konuda çocuğa örnek (model) olunmalıdır.
- Disiplinli ve düzenli bir yaşam tarzının oluşturulması amacıyla koyulan kuralların çocuğun özelliklerine (yaşına, kişilik yapısına vb.) uygun olmasına dikkat edilmelidir.
- Kuralların uygulanmasında tutarlı olunmalı ve devamsızlık gösteren bir kuralın kalıcı olmayacağı unutulmamalıdır.
- Kuralların nedenleri (gerekçeleri) çocuğa anlatılmalı ve böylece kuralları içselleştirmeleri (gerekliliğine inanmaları) sağlanmalıdır.
- Kurallara uymasında aktif rol ve sorumluluk verilmeli, beklenen davranış açık bir dille belirtilmelidir. Kendinden beklenen davranışları yapması için yardım edilmelidir.
- İstenen davranışlar gösterildiğinde hemen farkedilmeli ve pekiştirilmelidir. Beğenin, memnuniyetini ifade edilmesi, takdir ve teşvik, davranışın kalıcı olmasını sağlayan önemli unsurlardır.

Öğrencinin günlük yaşamında düzenli ve disiplinli olmasının, verimli ve düzenli ders çalışma alışkanlığı kazanmasında önemli bir işlevi bulunmaktadır. Bununla birlikte öğrencinin evdeki çalışma ortamına ilişkin bir takım önlemlerin alınması gerekmektedir.

- Öncelikle çocuğun sürekli ders çalışacağı bir ortam (oda, masa, ders araç-gereçleri ile donatılmış) hazırlanmalı ve çocuğun sürekli bu ortamda çalışması sağlanmalıdır. Yatak, koltuk vb. yerlerden daha çok masa başında çalışma alışkanlığı kazandırılmalıdır.
- Çalışma ortamının ışık, ısı, ses gibi fiziksel özellikleri uygun hale getirilmelidir.
- Hazırlanan çalışma ortamı uyaran açısından gözden geçirilmeli, çocuğun dikkatini dağıtacak türdeki her türlü uyarandan (müzik, resim, oyuncak, renkli eşyalar vb.) arındırılmalıdır.
- Çalışmaya başlamadan önce gereksinim duyulan her türlü araç-gereç ve kaynak masada hazır bulundurulmalıdır.
- Çocuğun günlük yaşamı (yemek, uyku, oyun, ders çalışma vb. etkinlikler) çocukla birlikte programlanmalı ve her gün aynı saatlerde ders çalışmasına özen gösterilmelidir.
- Derse başlamadan önce çocukla ana-baba arasında olumlu, hoşnut edici yaşantıların geçmesine (küçük bir oyun, şakaşma, sohbet vb.) dikkat edilmelidir. Çocuk gergin, sıkıntılı, enerjisini boşaltmamış ve duygusal bir doygunluk yaşamamış olarak zorla derse oturtulmamalıdır.
- Öğrencinin ders çalışırken planlama yapmasına özen gösterilmelidir. Öncelikle günlük plan yapılarak öğrenciye planlı çalışma alışkanlığı kazandırılmalıdır. Planların öğrenci tarafından yapılması ve öğrencinin yaptığı planı göz önünde bir yerde tutması yararlı olmaktadır. Okula yeni başlayan öğrencilerin de sözel olarak plan yapmasına (neler yapacağını gözden geçirmesine, sıralamasına ve sonra da uygulamasına) yardım edilmelidir.
- Çocuğun bağımsız (tek başına) çalışmasına yardım edilmelidir. Başlangıçta (ders çalışmaya başlamasına yardım amacıyla) yanında kalırsa bile daha sonra yanından ayrılarak çalışmayı kendi başına tamamlaması sağlanmalıdır. Çalışma bittikten sonra kontrol edilmeli (çalışma sırasında müdahale edilmemeli), geri bildirimde bulduktan sonra (olumlu yönler için takdir, olumsuz yönler için yapıcı düzeltme) yeni bir göreve başlaması sağlanmalıdır. Çocuğun zaman içinde yardımsız ve kendi başına çalışmayı öğrenmesi hedeflenmelidir.
- Günlük planda yapılan zamanlamaya uyulması sağlanmalıdır. Yapılacak her bir çalışmaya ayrılacak limit zaman diliminin belirlenmesi ve bunun çocuğa bildirilmesi, çocuğun oyalanmadan, dikkatini toplayarak çalışmasına yardımcı olabilecektir. (Örneğin matematik dersinden yapacağı çalışma için, "Bu alıştırmalar senin en fazla 20 dakikayı alır. Bu sürede bitirmeye çalışmalısın" gibi bir yönerge verilebilir.)
- Çocuğun düzeyine göre belirlenecek bir çalışma süresinden sonra kısa bir mola verilmeli, ancak bu molalarda derse dönmeyi engelleyecek etkinliklerden (arkadaşla oyun oynama, televizyon izleme vb.) kaçınılmalıdır.
- Çalışmanın başındaki hazırlıkların, planlamanın ve çalışmanın sonundaki toplanma işlemlerinin (ertesi gün için çantanın hazırlanması dahil) öğrencinin kendisi tarafından yapılması sağlanmalıdır.

- Okula yeni başlayan öğrenciler için, yukarıda anılan tüm maddelerin uygulanması sırasında öğrencinin aktif katılımının sağlanması ve her davranışın sözel olarak ifade edilmesi ("şimdi masamızı hazırlayalım,...", "şimdi başla,..", "çalışman bittiğine göre eşyalarını toplayabilirsin" gibi) istendik davranışların alışkanlık haline gelmesinde yararlı olabilecektir.
- Okulda "tam öğrenme"nin gerçekleşmesi öncelikle öğrenmeye "hazır oluş"la başlamaktadır. Hazır oluş, fiziksel ve ruhsal hazırlığı kapsamaktadır. Öğrencilerin okula zamanında, telaşsız bir şekilde, kahvaltısını yapmış ve hazırlıklı olarak gelmesi, aynı zamanda evden olumlu duygularla, mutlu ve motive olmuş bir şekilde ayrılması öğrenmenin gerçekleşmesi açısından oldukça önemlidir.

Okul, çocuklar için ilk toplumsal çevre niteliğindedir. Ev ortamından çıkıp, okul ortamına girdiklerinde onlardan yeni davranış biçimleri geliştirmeleri beklenir. Kendini ve duygularını nasıl ifade edeceğini, nasıl soru soracağını, karşısındaki kişiyi nasıl dinleyip, anlayabileceğini, zor durumlarla nasıl başa çıkabileceğini öğrenen çocuk kendinden beklenen zihinsel becerileri de daha rahat geliştirebilir. Çocuklara yeni beceri ve davranışlar kazandırmada ve etkin olmayan davranışları düzeltmede okul ve ev ortamlarının uyumu ile okul-aile işbirliği büyük önem kazanmaktadır. Ancak bu işbirliği ile çocuğun yetenekleri geliştirilebilir. Kazanılan olumlu davranışlar, bilgi ve beceriler pekiştirilebilir, çocuğun topluma uyumlu bir birey olarak katılımı sağlanabilir. Gelişmede olumsuzluklar varsa bunların zamanında düzeltilebilmesi için gerekli önlemler alınabilir.

Bu nedenle, siz sayın velilerimizle işbirliği yapmak ve etkin bir iletişim kurmak çalışmalarımızda öncelikli önem taşımaktadır.

Ankara Özel Tevfik Fikret Okulu